

Högskolan i Gävle

Bedömagruppens utlåtanden om kvalitet gällande
Magisterprogram i företagsekonomi, inriktning redovisning

Mårten Eriksson

Karl Hillman

Jari Ristiniemi

2022-08-30

1. Inledning

Denna rapport är produkten av en kvalitetsgranskning av utbildning och forskning vid Avdelningen för företagsekonomi vid Högskolan i Gävle. Följande utbildningar har granskats:

- Ekonomiprogrammet
- Magisterprogrammet i företagsekonomi med inriktning affärsutveckling
- Magisterprogrammet i företagsekonomi med inriktning redovisning

Dessutom har forskningen i gruppen granskats.

Bedömargruppen har bestått av tre ordinarie ledamöter (Karl Hillman, Mårten Eriksson och Jari Ristiniemi) och en extern granskare som främst läst examensarbeten (Nina Kivinen). Underlaget för bedömargruppens arbete har varit de självvärderingsrapporter som den interna arbetsgruppen har tagit fram, samt de fyra dialogmöte som hållits. Bedömargruppen har även använt material från den externa granskaren av examensarbeten. Vid behov har publicerade dokument som utbildningsplaner och kursplaner använts som underlag. Arbetet har utförts under vårterminen och avslutades under sommaren 2022. Arbetet är utfört i enlighet med högskolan i Gävles ”Rutin för kvalitetsutveckling genom kollegial granskning” (HIG-STYR 2019/149).

Bedömargruppens uppgift är 1) bedömning av kvalitet i utbildningsprogram, i detta fall tre program, och 2) förslag på åtgärder för kvalitetsutveckling. Kvaliteten i högskolans definition har fyra delaspekter: innehållslig kvalitet, att programmet generar ny kunskap både i utbildning och i forskning; resultat kvalitet, att programmet uppnår önskade resultat; marknadskvalitet, att utbildningen är efterfrågad; system kvalitet att utbildningen ständigt utvecklas, effektivt och rättssäkert. Det förutsätts att bedömargruppen arbetar i relation till strävansmål med samlad kunskap, argument och omdöme. Bedömargruppen baserar sitt utlåtande på det skriftliga underlaget och på diskussioner under dialogmöten.

2 Måluppfyllelse

Temat för första dialogmötet var måluppfyllelse där förutsättningar, process och resultat för de tre programmen diskuterades. De direktiv som arbetsgruppen har är att redovisa hur studenter uppnår examensmål; hur genomströmningen ser ut; visa på den konstruktiva länkningen mellan utbildningsplan, examensmål, lärandemål, undervisning, betygskriterier, examination och progression. En övergripande observation är att det inte finns en enhetlig syn inom ämnet på hur kursplanerna utformas. Det förekommer kursplaner med moment på 0 hp och kursplaner med endast UG-moment, men där kursbetyget ska vara A-F. En konstruktion som förekommer är kursplaner med ett enda moment kallat Sammanvägd examination 7,5 hp. Dessa exempel visar att examinationen inte alltid är rättssäker.

Texten om Magister med inriktning mot redovisning är välskriven. Lärarresurserna är goda och rekryteringen av ny professor i redovisning var strategiskt riktig för magisterprogrammets vidkommande. Programmet vänder sig till internationella studenter med campusundervisning på engelska. Det har stora problem med studenttillströmningen och programmet har ställts in flera gånger. Det har inte heller varit aktivt under de senaste åren. Detta tas också upp som ett problem i självvärderingen och några förslag till förändringar läggs fram, bland att lägga utbildningen på distans och att öppna de ingående kurserna för alla intresserade. Förslagen förefaller dock inte vara grundade i någon djupare analys. Bedömaregruppen är tveksam till att förslagen kommer att lösa problemen samtidigt som andra problem kan förvärras, till exempel kring progression och konstruktiv länkning (se mer om detta nedan) eftersom överblicken av studenternas bakgrundskunskaper försvåras av de nya förslagen. Förslaget att rutinmässigt skriva in alla utbildningsmål som lärandemål i examensarbetets kursplan riskerar att mest bli en pappersprodukt. Vissa examensmål behöver säkert ytterligare uppföljning.

Från självvärderingen framkommer medvetenhet om att progression enbart finns mellan kursdelen och examensarbetet. För att öka progressionen föreslår de att införa en speciell teori- och metodkurs innan examensarbetet. Bedömaregruppen är positiv till detta förslag men påminner också om att en analys av extern progression, det vill säga hur magisterprogrammet fördjupar kunskaper från ekonomiprogrammet också bidrar till att tydliggöra progressionen.

Bedömaregruppen ser brister i den konstruktiva länkningen mellan utbildningsmål-lärandemål på kursnivå-undervisning-examination. Det första exemplet som ges är väldigt generellt hållet. Vilka konkreta prestationer som de olika betygsstegen (E, Fx, och F) svarar emot är oklart. Det andra exemplet handlar om att studenten ska kunna göra bedömningar med hänsyn till relevanta etiska aspekter. Undervisningen tar upp både ekonomiska och sociala teorier men det skrivs inget om vad etiska värden är, eller att det finns olika etiska teorier.

Måluppfyllelsen i utbildningsprogrammet är: Bristande

Åtgärdsförslag:

- Analysera åtgärder för att öka söktryck och genomströmning. Är satsningar på internationella studenter och anställningsbarhet som revisor i Sverige förenliga? Är avhopp från programmet relaterade till undervisningen/kursinnehållet/arbetsmarknaden?
- Skriv fram extern progression genom tydliga förkunskapskrav till programmet.
- Tydliggör den konstruktiva länkningen mellan utbildningsmål-lärandemål på kursnivå-undervisning-examination.
- Innebörden av etisk reflektion bör skrivas fram i mål-undervisning och examination.

3 Forskningsanknytning

Den företagsekonomiska gruppen publicerar sig huvudsakligen i refereegranskade tidskriftsartiklar. Antalet artiklar har ökat under sista året (från 12 till 28). Om ökningen står sig får framtiden utvisa. Omfattningen är fortfarande i minsta laget i förhållande till forskarutbildad personal, men det publiceras även forskning i andra former och kvantitativa bedömningar av detta slag har sina begränsningar. Att inplacera artiklar i olika fack är ännu vanskligare – en artikel kan vara relevant för flera olika delområden. Vi konstaterar dock att några artiklar faller inom områdena externredovisning/finansiering och ekonomistyrning, och har således direkt relevans för magisterprogrammet i redovisning. Det allmänna intrycket är också att forskningsaktiviteten befinner sig i ett positivt momentum.

Studenterna möter främst forskarutbildade lärare. Forskningsanknytningen uppges främst förmedlas genom lärare och avspeglas i val av kurslitteratur. Forskningsanknytningen beskrivs som övervägande "forskningsledd" enligt Jenkins & Healeys terminologi. Det finns dock några undantag i kursplanerna, där studenterna förväntas att delta aktivt och inte bara låter sig ledas. Arbetsgruppen är medveten om ensidigheten i forskningsledandet och menar att många forskningsbaserade studentaktiviteter inte riktigt syns i kursplanerna. De är också motiverade att både öka synligheten av studentaktiviteten samt omfattningen av forskningsanknytningen generellt.

Den externa bedömaren Nina Kivinen var hård i sin bedömning av de sex uppsatser i redovisning som hon granskat. Uppsatserna bedömdes som ytliga i sin förståelse av redovisning, sakna problematisering, formulera bristfälliga forskningsfrågor, använda enkla forskningsmetoder, missförstå centrala forskningsbegrepp, bygga på små underlag, och sakna ett kritiskt förhållningssätt till tidigare forskning. Till saken hör dock att flera uppsatser skrevs för många år sedan och att programmet har förnyats på många punkter sedan dessa skrevs.

Bedömargruppen har på grundval av den skriftliga dokumentationen och dialogmöte 2 bedömt magisterprogrammet i redovisning på följande sätt i nedanstående trappa:

- a. Utbildningens litteratur och det som förmedlas till studenterna vilar på vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet – Ja
- b. Undervisande lärare är forskarutbildade – Ja
- c. Utbildningen svarar mot de fyra olika perspektiven på forskningsanknytning som återfinns i Jenkins & Healeys modell – Nej, fokus ligger på nedre vänstra kvadranten.
- d. Studenterna ägnar sig åt forskningsliknande aktiviteter – Ja, i examensarbetet men se Ninas kommentar.
- e. Undervisande lärare förmedlar aktuella forskningsresultat till studenterna – Ja
- f. Studenterna är aktiva i pågående forskningsprojekt - Nej

Forskningsanknytningen i utbildningsprogrammet är: Tillräcklig.

Åtgärdsförslag:

I självvärderingen lyfts flera goda förslag som bedömargruppen vill uppmuntra, till exempel:

- Systematiskt arbete med att integrera nya forskningsresultat/nya publikationer i utbildningarna
- Att utveckla moduler på kurserna där studenterna skriver 'mini-uppsatser'.
- Att utveckla mer forskningsaktiviteter i utbildningen, framförallt "researched-based" i Jenkins & Healeys mening.

Däremot delar inte bedömargruppen arbetsgruppens förslag för att utveckla forskaranknytningen som bygger på stort ansvar för ämnets doktorander. Kritiken mot examensarbetena var omfattande och de flesta förändringar man vidtar bör syfta till att öka kvaliteten hos dessa.

4 Tillämpbarhet

Bedömningsgrunden för tillämpbarhet är att ”utbildningen ger kunskaper och färdigheter som studenten kan tillämpa i olika verksamheter utanför och efter utbildningen”. Betoningen inom programmet verkar ligga inom praktisknära färdigheter. Självvärderingsgruppen för en intressant diskussion kring vilka kompetenser som har relevans för yrkesverksamhet inom fältet revision och landar i slutsatsen att denna sammantaget är god bland lärarna – till och med större än vad många tänkt sig. Det lämnas också flera exempel på lärandemål i kursplaner som rör generiska förmågor med relevans för yrkeslivet.

Bedömargruppen har inget att invända mot denna analys. Däremot ser vi det som en stor brist att det inte finns en systematisk kontakt med yrkeslivet genom till exempel ett utbildningsråd. Att utveckla sådana kontakter tror vi kan gynna både undervisning och forskning men att de inte går att ersätta med gästföreläsare som självvärderingsgruppen är inne på.

Bedömargruppen har på grundval av den skriftliga dokumentationen och dialogmöte 2 bedömt magisterprogrammet i redovisning på följande sätt i nedanstående trappa.

- a. Undervisande lärare, ordinarie eller gästlärare, har professionskompetens som berikar utbildningens tillämpbarhet – Ja
- b. Utbildningen utformas och anpassas som respons på extern part eller omgivande samhälle – Nej
- c. Efter avslutad utbildning har studenterna fått generiska förmågor som kommer till nytta i yrkesliv eller annan tillämpning efter studierna – Ja
- d. Efter avslutad utbildning har studenterna fått yrkesspecifika förmågor som kommer till nytta i yrkesliv efter studierna – Ja
- e. Studenterna har hög anställningsbarhet, goda möjligheter till fortsatta studier eller liknande efter avslutad utbildning – Osäker då inga data kring detta presenterats.
- f. Utbildningen är integrerad med verksamheter utanför lärosätet genom verksamhetsförlagd utbildning eller på andra sätt - Nej.

Magisterprogrammet uppnår steg 3 vad gäller tillämpbarhet: Tillräcklig.

Åtgärdsförslag:

- Skapa samverkansytor med det omgivande samhället, ev. tillsammans med andra ekonomprogram.

5 Avslutande text

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att arbetsgruppen har god insikt i programmets styrkor och svagheter. Framtida kvalitetsarbete bör fokusera på att förbättra studenternas metodkunskaper, lägga in fler forskningsbaserade (researched-based) aktiviteter och höja nivån på examensarbetena.